

Wiesław Kiwior

XIV Międzynarodowy Kongres Prawa Kanonicznego "Administracja w Prawie Kanonicznym", Warszawa, 14-18 Września 2011

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 55/2, 211-215

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**XIV MIĘDZYNARODOWY KONGRES PRAWA
KANONICZNEGO
ADMINISTRACJA W PRAWIE KANONICZNYM
WARSZAWA, 14-18 WRZEŚNIA 2011**

W dniach od 14 do 18 września 2011 roku odbył się na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie Międzynarodowy Kongres Prawa Kanonicznego poświęcony *administracji w prawie kanonicznym*. Organizatorem Kongresu był Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie we współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem ds. Promocji Studium Prawa Kanonicznego (Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo) z siedzibą w Rzymie. Około 300 uczestników – pochodzących z piętnastu krajów Europy, sześciu krajów Ameryki Łacińskiej i Ameryki Północnej oraz jednego kraju Bliskiego Wschodu – zebrało się w dwóch kampusach uniwersyteckich, aby podjąć refleksję nad *funkcją administracji w prawie kanonicznym* w aspekcie historycznym, teologicznym, ekklezjologicznym i kanonicznym. Program Kongresu przewidywał na każdy dzień referaty, komunikaty naukowe w grupach językowych, dyskusje oraz inne wydarzenia akademickie, ekklezjalne i kulturalne.

14 września 2011

W pierwszym dniu Kongresu na terenie Kampusu I (ul. Dewajtis 5) odbyła się sesja inauguracyjna pod przewodnictwem ks. prof. Janusza Kowala SJ z Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie i pierwsza sesja prac kongresowych pod przewodnictwem prof. Piera Antonia Bonnetta z Uniwersytetu Studiów w Taramo.

Podczas sesji inauguracyjnej zabrali głos, witając wszystkich uczestników: ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroczeński – dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, ks. prof. dr hab. Henryk Skorowski – rektor tegoż Uniwersytetu, ks. kard. Kazimierz Nycz – arcybiskup metropolita warszawski oraz wielki kanclerz kościelnych wydziałów Uniwersytetu, ks. arcybiskup Celestino Migliore – nuncjusz apostolski w Polsce, ks. arcybiskup Józef Kowalczyk – metropolita gnieźnieński i prymas Polski, ks. prałat prof. Patrick Valdrini – przewodniczący Kierowniczej Rady (Consiglio Direttivo)

Międzynarodowego Stowarzyszenia ds. Promocji Studium Prawa Kanonicznego (Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo); odczytano słowa pozdrowienia Bronisława Komorowskiego – prezydenta Polski. Ks. biskup prof. Juan Ignacio Arrieta – wiceprzewodniczący Kierowniczej Rady Stowarzyszenia i sekretarz Papieskiej Rady Tekstów Ustawodawczych – przedstawił wykład inauguracyjny na temat *rozwoju prawa administracyjnego w obowiązującym systemie kanonicznym*, podkreślając specyfikę prawa administracyjnego w Kościele w odróżnieniu od państwowego prawa administracyjnego.

Pierwsza sesja Kongresu koncentrowała się na *podstawach prawa administracyjnego w Kościele*, przedstawionych przez ks. prof. dra hab. Józefa Krukowskiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, i na historycznych aspektach tematu, czyli na *administracji w Kościele od Corpus Iuris Canonici do Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 roku*, o czym mówił prof. Carlo Fantappiè z Uniwersytetu Studiów w Urbino „Carlo Bo”, i na *administracji w Kościele po Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 roku*, przedstawionej przez ks. prof. Alejandra W. Bunge z Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego w Argentynie. Następnie zostały wygłoszone komunikaty naukowe w trzech grupach językowych dotyczące różnych kwestii szczegółowych związanych z tematem administracji w Kościele.

Dyskusje plenarne dotyczyły możliwości i zasadności powołania trybunału administracyjnego przy konferencji biskupów oraz uprawnień dyskrecyjnych władzy administracyjnej w Kodeksie prawa kanonicznego z 1917 roku i w Kodeksie prawa kanonicznego z 1983 roku.

15 września 2011

Drugi dzień Kongresu był bardzo ważny zarówno dla Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, jak i dla uczestników Kongresu.

W godzinach przedpołudniowych wszyscy – wraz ze specjalnymi gośćmi, wśród których byli kardynałowie, arcybiskupi, biskupi, ambasador Republiki Węgierskiej w Polsce, osoby ze świata nauki, polityki i ekonomii – udali się na teren Kampusu II (ul. Wójcickiego 1/3), gdzie w ostatnich latach powstały nowe budynki uniwersyteckie, aby wziąć udział w uroczystości wręczenia *doktoratu honoris causa* J. Em. ks. kard. Péterowi Erdő, arcybiskupowi metropolie Esztergom-Budapest, prymasowi Węgier, przewodniczącemu Konferencji Biskupów Węgier i przewodniczącemu Rady Konferencji Biskupów Europy, na podstawie decyzji Rady Wydziału Prawa Kanonicznego i Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, w dowód uznania za jego zasługi jako wykładowcy i naukowca w zakresie prawa kanonicznego, jako organizatora i za zaangażowanie w służbę Kościołowi i społeczeństwu. Po laudacji wygłoszonej przez ks. prof. dra hab. Wojciecha Góralskiego

z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i wręczeniu dyplomu, ks. kard. Péter Erdő – nawiązując do tematu Kongresu – wygłosił referat zatytułowany: *Kanoniczne prawo administracyjne: autonomiczna dyscyplina prawna?*

Po południu prace Kongresu – pod przewodnictwem ks. prof. Ariela Davida Busso z Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego w Argentynie – były kontynuowane na terenie Kampusu I i koncentrowały się wokół następujących tematów: *funkcja administracyjna a urzędy kościelne* – przedstawiona przez prof. Salvatore Berlingò z Uniwersytetu w Messynie, *władza administracyjna zwyczajna własna i zastępcza* – o czym mówił ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroceński z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, *władza delegowana i władza na mocy specjalnego upoważnienia* – przedstawiona przez prof. Stephana Bernarda Haeringa z Uniwersytetu Monachijskiego w Bawarii.

W czasie dyskusji, jaka miała miejsce po referatach, zostały podniesione kwestie dotyczące mianowania prokuratorów w niektórych kuriach diecezjalnych, relacji pomiędzy władzą administracyjną a wykonawczą, różnic pomiędzy delegacją a mandatem specjalnym, władzy sędziego, który jest osobą świecką, w trybunale kolegiałnym.

Wieczorem wszyscy uczestnicy Kongresu, z racji *doktoratu honoris causa* ks. kard. Pétera Erdő, zostali zaproszeni przez J.Em. ks. kard. Kazimierza Nycza na bankiet do Pałacu Arcybiskupów Warszawskich.

16 września 2011

Program trzeciego dnia Kongresu przewidywał trzy wydarzenia: walne zgromadzenie członków Międzynarodowego Stowarzyszenia ds. Promocji Studium Prawa Kanonicznego (Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo) celem zajęcia się kwestiami określonymi w statucie (sprawozdania, wybory, następny kongres); sesję Kongresu; udział – w zależności od wyboru każdego z uczestników Kongresu – w jednej z propozycji kulturalnych, czyli zwiedzanie Zamku Królewskiego w Warszawie, zwiedzanie Muzeum Powstania Warszawskiego, wysłuchanie koncertu Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”.

Sesja prac kongresowych, pod przewodnictwem prof. Paola Moneta z Uniwersytetu w Pizie, była poświęcona *formom działalności administracyjnej, czyli aktom i procedurom*. W ramach tego tematu prof. Francisca Pérez-Madrid, z Uniwersytetu w Barcelonie, przedstawiając zagadnienie *aktu administracyjnego*, skupiła się na założeniach prawnych i eklezjologicznych kanonicznego prawa administracyjnego, na pojęciu aktu administracyjnego oraz na jego praktycznych skutkach w realizacji praw wiernych. Następnie ks. prof. Olivier Echappé z Instytutu Katolickiego w Paryżu mówił o różnych etapach *procedury administracyjnej*, zarówno niespornej, jak i spornej, i o zasadach, na których one się opierają. W ostatnim referacie tej sesji ks. prof. Damián

Guillermo Astigueta z Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie wyjaśnił *procedury administracyjne związane ze stosowaniem sankcji kanonicznych* przewidzianych przez normy zawarte w ustawach poza Kodeksem prawa kanonicznego z 1983 roku: normy Kongregacji Nauki Wiary, uprawnienia udzielone Kongregacji ds. Duchowieństwa i Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, wskazując także możliwe racje przemawiające za wyborem – ze strony kanonicznego ustawodawcy – drogi administracyjnej.

17 września 2011

Program dnia obejmował dwie sesje; wieczorną Mszę Świętą w katedrze św. Jana Chrzyciela Archidiecezji Warszawskiej, pod przewodnictwem ks. kard. Kazimierza Nycza, arcybiskupa metropolity warszawskiego; bankiet wydany przez Panią Prezydent Warszawy, prof. dr hab. Hannę Gronkiewicz-Waltz, na cześć uczestników Kongresu.

Czwarta sesja Kongresu, pod przewodnictwem prof. Giorgio Felicianiego z Katolickiego Uniwersytetu Najświętszego Serca w Mediolanie, była poświęcona *gwarancjom i kontroli administracji* w Kościele. Zanim jednak przystąpiono do refleksji naukowej, ks. prałat prof. Patrick Valdrini ogłosił wyniki wczorajszych głosowań dotyczących społecznych zadań w Kierowniczej Radzie Międzynarodowego Stowarzyszenia ds. Promocji Studium Prawa Kanonicznego (Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo). Rozwijając następnie temat sesji, prof. Kurt Martens z Katolickiego Uniwersytetu Ameryki mówił o *systemach nadzoru i kontroli przewidzianych w ustawodawstwie kanonicznym*, czyli o rekursie hierarchicznym i o rekursie do sekcji administracyjnej Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej oraz o systemach kontroli i nadzoru stosowanych w diecezjach Stanów Zjednoczonych Ameryki (zapobieganie konfliktom, ugoda, trybunały administracyjne). Natomiast ks. prof. Javier Canosa z Papieskiego Uniwersytetu Świętego Krzyża w Rzymie rozwinął swoją refleksję wokół kwestii *sądowej ochrony* wobec publicznej administracji w Kościele w świetle ewolucji orzecznictwa i obowiązującego obecnie ustawodawstwa.

Piąta sesja, której przewodniczył ks. prof. Carlos Corral Salvador z Papieskiego Uniwersytetu Comillas w Madrycie, skupiła się na relacjach pomiędzy *działalnością administracyjną Kościoła a porządkiem państwowym*. Dwa referaty, ks. prof. KUL dra hab. Mirosława Sitarza z Katolickiego Uniwersytetu Jana Pawła II w Lublinie i ks. prof. Helmuta Pree z Uniwersytetu Monachijskiego w Bawarii, dotyczyły odpowiednio tematów: *kanoniczny akt administracyjny a porządek państwowy* oraz *możliwości i granice w zastosowaniu instrumentów cywilnych w administracji kościelnej*.

Podczas dyskusji, jakie odbyły się po każdej sesji, wypłynęły m.in. następujące kwestie: autonomia kanonicznego prawa administracyjnego, ubogacenie kanoniczne-

go prawa administracyjnego pewnymi elementami państwowego prawa administracyjnego, cel wydalenia ze stanu duchownego, skutki prawno-kanoniczne oświadczenia odejścia z Kościoła katolickiego z powodów fiskalnych, relacja pomiędzy prawem Unii Europejskiej a prawem konkordatowym.

18 września 2011

Ostatnia sesja Kongresu objęła wykład końcowy ks. prof. dra hab. Wojciecha Góralskiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na temat *funkcji administracyjnej w życiu Kościoła* oraz przemówienia końcowe ze strony ks. prof. UKSW dr. hab. Józefa Wroceńskiego – dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i ks. prałata prof. Patricka Valdriniego – przewodniczącego ostatniej sesji Kongresu, przewodniczącego Kierowniczej Rady Międzynarodowego Stowarzyszenia ds. Promocji Studium Prawa Kanonicznego (Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo) i Prorektora Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie.

o. Wiesław Kiwior OCD